

L'aprenentatge del letó –una lluita contra els mites, els estereotips i els prejudicis

per Aija Priedite

Resum

Quan Letònia va recuperar la seva independència el 1991, l'estatus de la llengua letona era un dels principals problemes que s'havia d'afrontar. Malgrat les polítiques dissenyades i implementades els anys 1992-1993, la situació no va evolucionar gaire a favor de la llengua pròpia del país, per la qual cosa el Govern de Letònia va decidir el 1995 desenvolupar un Programa nacional de formació en llengua letona (NPLLT) d'una durada de 10 anys. Els resultats dels primers sis anys de funcionament són els següents: un canvi real en les actituds respecte de l'aprenentatge i l'ús de la llengua; un canvi substancial en les condicions d'aprenentatge gràcies a la formació de formadors i, finalment, el disseny i la publicació de nous materials d'aprenentatge. Però el canvi potser més significatiu ha estat que la població ha entès que l'aprenentatge de la llengua és un procés pedagògic normal i no pas una mena de monstre desconegut que recull els mites, els estereotips i els prejudicis vigents en el passat.

Sumari

1. Introducció
2. La política de l'Estat per canviar la jerarquia de llengües a Letònia
3. Per què fracassa la política de l'Estat?
4. Anàlisi dels mites
5. El Programa Nacional de Formació en Letó (NPLLT)
6. La filosofia i l'estratègia del Programa Nacional de Formació en Letó
7. Canvis en el sistema d'educació: un problema polític o pedagògic?
8. L'adquisició de la llengua: una via per integrar-se o viceversa?
9. La situació actual

1. Introducció

Per què l'aprenentatge de la llengua letona suscita tantes controvèrsies a Letònia i atreu l'atenció de la comunitat internacional? Qualsevol persona que formuli la pregunta a Letònia es trobarà desconcertada davant l'ampli ventall de respostes diferents. Ara bé, què és el que passa realment? A qui s'ha de creure? I qui té raó?

La situació de la llengua letona a l'actualitat, onze anys després de la recuperació de la sobirania, encara no és tractada de manera objectiva sinó que segueix marcada per connotacions emotives i utilitzada amb finalitats polítiques. La societat es divideix en dos bàndols pel que fa a la llengua. D'una banda, els qui volen aplicar de manera immediata i restrictiva la Llei sobre la llengua letona que estableix que el letó és l'única llengua oficial de Letònia, mentre de l'altra es troben aquells qui volen perpetuar la política duta a terme durant el règim soviètic i reclamen dues llengües oficials –el letó i el rus. És entre aquests dos pols que té lloc la vida quotidiana.

2. La política de l'Estat per canviar la jerarquia de llengües a Letònia

El 1994, aproximadament 700.000 residents a Letònia (sobre una població total de gairebé 2,5 milions) coneixien poc o gens el letó, a conseqüència del procés de russificació dut a terme durant els 50 anys llargs d'ocupació soviètica. D'aquestes 700.000 persones gairebé 200.000 eren ciutadans letons. La Llei sobre les llengües de 1989 que atorgà al letó el mateix estatus que a la llengua russa va ser canviada el 1992 mitjançant unes esmenes gràcies a les quals el letó es convertí en l'única llengua oficial de la República de Letònia. Aquest mateix any es va crear el Centre per a la Llengua de l'Estat, que s'encarregà de definir l'estatus jurídic del letó i d'enfortir-ne l'ús. Es van determinar diferents tipus de perfils lingüístics en funció dels llocs de treball i les anomenades proves de suficiència, i es crearen les comissions responsables d'atorgar els certificats corresponents així com un organisme encarregat de la inspecció en matèria lingüística.

No cal dir que l'Estat letó intentà aplicar una política lingüística conseqüent amb l'objectiu de restablir el letó com a única llengua oficial. En el període 1992-93 gairebé tots els parlants de letó es van dedicar a ensenyar la llengua a algú que no en sabia. Tot i que 153.000 persones van aprovar les proves de suficiència, la situació de la llengua no va canviar gaire, la qual cosa va provocar una gran decepció en ambdues parts. Què va passar? Per què va fracassar aquesta iniciativa? Les raons i les respostes a aquestes preguntes són molt complexes.

3. Per què fracassa la política de l'Estat?

Al llarg de les pàgines següents intentaré analitzar i discernir algunes de les raons que expliquen el fracàs d'aquesta política. Les principals raons radiquen en una aproximació poc realista respecte de l'aprenentatge i de l'ensenyament d'idiomes basada en mites, estereotips i prejudicis posats en pràctica durant el període soviètic i que van intensificar l'aïllament mental de Letònia. Vegem-ne alguns exemples en la llista següent:

Taula 1

Visió dels letons sobre els russos i la llengua letona	Visió dels russos sobre els letons i la llengua letona
<ul style="list-style-type: none"> • Tots els russos són ignorants, estúpids, imperialistes i maleducats; • Els russos no són capaços d'aprendre una llengua estrangera; • Els russos haurien de tornar a casa seva; • Els russos són incapaços d'aprendre letó; • Els russos mai no aprendran letó; • Viuen aquí des de fa 40 anys i encara no saben letó; • A Sibèria vàrem aprendre a parlar perfectament rus en 3 mesos; • Se'ls ha d'obligar a aprendre el letó com se'ns va obligar a aprendre el rus; • El letó és una llengua especial; • El letó és una llengua molt antiga; • El letó és una llengua molt difícil i complicada, fins i tot per als letons; • Els russos ignoren la nostra llengua i la nostra cultura; • No puc sentir els russos parlar letó: el seu terrible accent i les seves errades gramaticals són intolerables; • Què farem si tots els russos comencen a parlar letó? 	<ul style="list-style-type: none"> • Tots els letons són maleïts nacionalistes = feixistes; • Hom no es pot refiar de les institucions letones; • Els letons no ens estimen; • Els letons volen desfer-se de nosaltres; • Els letons diuen que ens n'hem d'anar a casa, però on hauríem d'anar? Letònia es casa. Hom no es pot refiar del Centre per a la llengua de l'Estat, les comissions són corruptes i incompetents, no volen que aprovem els exàmens de llengua letona; • El letó és una llengua molt difícil i complicada, fins i tot els letons tenen dificultats per parlar-la correctament; • No es pot parlar en letó sobre temes d'alta cultura, filosofia o generals, la llengua és massa pobre; • El letó és una llengua d'estar per casa, una llengua de segona; • Els professors de letó són dolents; • No hi ha bons manuals d'aprenentatge; • Per què hauríem d'aprendre letó? Continuarem parlant rus igualment.

Aquesta llista es podria allargar amb desenes d'altres opinions per l'estil. Què es pot fer davant d'aquest tipus d'actituds? En tot cas, de cap de les maneres aprendre la llengua letona. Ambdues parts rebutgen en principi l'aprenentatge del letó. Per als letons, la llengua és "un símbol sagrat" i constitueix un codi intern secret, mentre que per als russos és una cosa inútil, que no paga la pena. Així doncs, aquesta discussió no ajuda a promoure el letó, sinó que n'obstaculitza la promoció i l'ús.

Analitzem tot seguit alguns dels aspectes que ajuden a tenir una visió més detallada del que està passant i quins són els elements que poden resoldre el problema.

4. Anàlisi dels mites

En primer lloc, mai no es va obligar els russos que anaven a Letònia a aprendre el letó. El seu entorn estava preparat i adaptat a les seves necessitats lingüístiques i no pas a les dels letons. Per exemple, es van crear classes de rus a les escoles letones sempre que se'n fes la demanda i també es van crear dues línies d'ensenyament –una russa i una letona– a les escoles del país. Al principi es va justificar aquesta política argüint que aquestes persones només es quedarien a Letònia per un període limitat i se n'anirien a una altra banda al cap de pocs anys. La veritat és que aquestes persones es van quedar i que la tradició de no aprendre la llengua local es va perpetuar. De fet, aquest comportament es va estendre a altres àmbits. Quan els individus que no parlaven letó no podien dur a terme les seves tasques quotidianes en aquesta llengua, la llengua d'instrucció passava a ser el rus. Durant la dècada dels vuitanta, el rus s'havia convertit en la llengua oficial de Letònia de manera "natural", relegant *de facto* el letó a la situació de llengua minoritària. De més a més, l'ensenyament del rus a les escoles letones estava molt ben preparat i era de gran qualitat. L'estatus del rus com a *lingua franca* a Letònia es va planificar des de dues direccions.

Després, circulaven i encara circulen idees poc realistes sobre l'aprenentatge de llengües. L'aprenentatge de llengües no es considerava com un procés d'aprenentatge humà sinó com un aspecte tècnic que podia ser implementat en moments determinats i en determinades circumstàncies. No es tenia en compte cap mena de factor humà. No s'avaluava quantes hores eren necessàries per a l'aprenentatge de llengües ni la durada d'aquest. No es duia a terme cap anàlisi psicològica o sociològica per mirar d'entendre les necessitats dels alumnes. L'ensenyament de llengües estrangeres no era molt estès durant el període soviètic perquè no existia la necessitat d'utilitzar-les, atès que als països als quals es podia viatjar, hom es podia expressar en rus i era impossible viatjar als altres països. Les llengües estrangeres eren ensenyades des d'un punt de vista teòric o mitjançant debats induïts (temes de conversa amb preguntes i respostes limitades que s'havien d'aprendre de memòria). Pel que fa a l'aprenentatge del letó, aquest tipus d'ensenyament contribuïa a fer la llengua encara menys atractiva i digna de ser estudiada.

En tercer lloc, no té sentit desenvolupar una pedagogia de l'ensenyament d'idiomes si l'aprenentatge és merament formal, de tal manera que no es va dedicar cap mena d'atenció a la millora de l'ensenyament de letó o al desenvolupament de nous materials més atractius i moderns que poguessin motivar més els alumnes.

En quart lloc, ser professor de letó en una escola russa era una feina de poc prestigi. L'aïllament mental dels professors de letó i el fet que molts d'ells repetissin els estereotips sobre la dificultat i la complexitat de la llengua letona no van ajudar a promoure'n l'aprenentatge. De més a més, molts professors també consideraven els seus alumnes poc espavilats i mandrosos, completament incapacitats per aprendre letó, la qual cosa no contribuïa a millorar la situació.

En cinquè lloc, no hi havia cap mena de tolerància cap als individus que parlaven letó amb un accent estranger o amb errades gramaticals. Sempre que una persona parlava letó amb accent o cometia errades, els letons canviaven al rus. Val a dir que aquest fenomen encara és vigent avui dia. Com pot un alumne aprendre una llengua si no se li dóna l'oportunitat d'utilitzar-la durant el procés d'aprenentatge i no li està permès cometre errades?

Finalment, la introducció del sistema escolar rus a Letònia va suposar l'inici d'una segregació social per mitjà de la qual es van crear dos espais comunicatius diferents. Les escoles soviètiques russes no tenien res en comú amb Letònia i els letons, i les conseqüències d'aquesta política encara estan afectant la societat letona. És evident que necessitem un sistema educatiu comú per tal d'aconseguir una societat letona consolidada i integrada.

Els letons esperen que els russos aprenguin correctament el letó, però al mateix temps no s'estan posant els mitjans perquè aquest aprenentatge sigui més accessible. Ans al contrari: els letons continuen mantenint la seva llengua com un codi intern secret.

5. El Programa Nacional de Formació en Letó (NPLLT)

Afortunadament, el 1994 el Govern de Letònia entengué que la situació de la llengua no és reduïda a un mer problema lingüístic. El Govern s'adonà que s'havia d'actuar de manera immediata i que Letònia no podia resoldre el problema ella sola. És, doncs, per això que el Govern letó va demanar ajuda a l'United Nations Development Programme (UNDP) per a elaborar i aplicar un programa nacional de formació en llengua letona.

El 1995 l'UNDP creà un equip de treball integrat per experts nacionals i estrangers amb l'objectiu de dissenyar un programa nacional de formació en llengua letona (Programme for Latvian Language Training (NPLLT)). Els experts van formular un programa perquè es dués a terme en deu anys, adreçat tant a l'ensenyament reglat com a la formació d'adults. Per dur això a terme, es va crear una nova institució integrada per cinc persones: l'Oficina per al programa per a la llengua (LLPU). El programa s'està aplicant des de 1996 ençà i cobreix cinc grans àrees:

1. Formació de professorat;
2. Producció de nous materials;
3. Cursos de letó per a adults (letó com a llengua segona);
4. Activitats d'integració;
5. Desenvolupament de la gestió del programa.

De quina manera s'ha enfrontat el Programa a aquest problema tan complex? Quina n'era la filosofia? Quins n'han estat els resultats al llarg d'aquests sis anys?

6. La filosofia i l'estratègia del Programa Nacional de Formació en Letó

El primer pas va ser bandejar tots els mites, els estereotips i els prejudicis vigents, tant entre els formadors com entre els alumnes. Per aconseguir-ho es va llançar una campanya amb vista a introduir un nou aspecte de la qüestió lingüística: el letó com a llengua segona (LSL).

Calia, per consegüent, formar com abans millor un nou cos de professorat avesat als mètodes d'ensenyament, per la qual cosa el NPLLT va utilitzar el que se sol anomenar efecte multiplicador, mitjançant el qual un grup de professors és format per formar els seus col·legues. Aquest mètode ha demostrat que és possible dur a terme reformes de llarg abast en un termini breu. En aquests sis anys, el NPLLT ha constituït tres grups multiplicadors de formadors que han format els seus col·legues (principalment el professorat d'escoles per a les minories) des de diferents punts de vista i nivells. Actualment, els seus serveis també són sol·licitats pel professorat de les escoles letones.

La taula següent mostra l'efecte multiplicador del seu treball:

Taula 2

	1996-97	1997-98	1998-99	1999-00	2000-01	2001-02	Total
Multiplicadors en formació metodològica de LSL	40	-	-	-	-	-	40
Multiplicadors en formació LSL dels seus col·legues	-	220	300	468	151	219	1358
Multiplicadors LSL a l'escola primària	-	-	-	40 (30 actius)	-	-	40
Multiplicadors de LSL dels seus col·legues a l'escola primària	-	-	-	247	293	335	875
Multiplicadors en formació de metodologies d'ensenyament bilingüe	-	-	-	-	60 (40 nous 20 del 1r group de metodologia LSL)	-	60

Multiplicadors en formació dels seus col·legues en metodologies d'ensenyament bilingüe	-	-	-	-	986	727	1713
Nombre de professorat que ha seguit un curs de formació NPLLT des de 1996	40	220	300	755	1490	1281	4086

Quins han estat els resultats de la formació de formadors? Quines coses han canviat? La taula 3 mostra una llista de criteris utilitzats actualment com a instruments d'ensenyament i dels quals el professorat no n'estava assabentat fa només uns pocs anys:

Taula 3

Els formadors entenen que existeixen diferents grups diana i diferents necessitats d'aprenentatge, p.ex.:

- El contingut i l'aproximació varien segons l'edat dels alumnes;
- Els alumnes tenen diferents capacitats per a aprendre una llengua;
- Els alumnes discapacitats necessiten continguts i aproximacions especials;
- Els alumnes volen classes interessants i estimulants que puguin competir amb l'oferta dels mitjans;
- Els adults tenen necessitats molt diferents de les dels nens;
- Les necessitats de cada adult són molt diferents;
- L'experiència prèvia dels adults és molt diferent però determinant per al procés d'aprenentatge de la llengua;
- Fins i tot els adults poden aprendre idiomes;
- Un adult no és estúpid pel fet de no saber letó;
- Els adults també necessiten una aproximació progressiva a l'aprenentatge d'idiomes;
- Els adults també cometten errors quan aprenen un idioma.

El fet és que els grups de LSL així com altres grups de formació de formadors són molt més segurs, oberts, divertits i creatius per a aprendre nous mètodes. No cal dir que aquests professors són molt millors pedagogs que els altres. Els beneficiaris del programa de formació del NPLLT no són només els mateixos professors sinó també tots els alumnes de les escoles primàries des del nivell 1 fins al 9, així com una gran part dels adults.

Però, què ha passat amb els materials d'ensenyament al llarg d'aquests anys? En aquest àmbit l'efecte multiplicador ha tingut un abast encara més gran, ja que tant els formadors com els seus col·legues que segueixen els cursos estan implicats en la creació i aplicació dels nous materials. També en aquesta àrea el Programa està enfocat cap a diferents grups i mira de determinar-ne les necessitats. El LLPU va ser el primer en presentar mòduls complets de materials d'ensenyament (llibre de text, llibre d'exercicis, materials àudio i guia del professorat). Avui dia, aquest mètode està totalment generalitzat i altres editorials estan fent el mateix.

Taula 4

LSL en el sistema educatiu:

1. LLPU ha creat i publicat materials d'ensenyament per als nivells 1 a 9:
 - llibre de text;
 - llibre d'exercicis;
 - materials àudio;
 - guia del professor;
 - llibres d'exercicis sobre gramàtica comunicativa d'ensenyament per als nivells 1 a 9;
2. Materials d'ajuda visual per a programes d'educació bilingüe:
 - Blocs de pòsters (20 blocs per a cada tema) sobre biologia, geografia i història per als nivells 5 i 6;
 - Transparències (100 transparències per a cada tema) sobre biologia, geografia i història per als nivells 7 i 8;
3. Materials d'ensenyament per a grups específics d'adults:
Materials LSL adreçats a les professions següents:
 - nous reclutes;
 - personal del Ministeri de l'Interior (policia, guardes fronterers, funcionaris de presons i de justícia);
 - Bombers;
 - professors d'escoles per a minories;
 - mestres de preescolar;
 - ferroviaris;
 - personal mèdic (metges i infermeres).
4. Letó per a tothom:
 - pel·lícula sobre ensenyament d'idiomes (una sèrie de TV i vídeo);
 - llibres de text i d'exercicis;
 - materials àudio (disponibles a la ràdio i en cassetts);
 - CD i programari d'Internet;
5. Suport metodològic per a professorat:
 - manuals de metodologia;
 - manuals per a usuaris de vídeo;
 - manuals per a usuaris d'àudio;
 - manuals d'utilització de les notícies de premsa, guies de museus, etc., relatius a l'aprenentatge de llengües.

Els materials per a professorat també mostren que la filosofia del LLPU és d'adreçar-se i motivar l'individu i no les masses. Segons un acord del comitè d'experts del NPLLT, el finançament dels cursos de LSL es divideix de la manera següent: el 70 % dels recursos és destinat als pedagogs obligats a ensenyar la seva assignatura en letó i el 30 % per a les professions a les quals només es pot accedir si es té un determinat nivell de coneixements lingüístics. Una part també està dedicada a finançar cursos per a discapacitats i joves aturats.

Tot seguit, us mostrem el nombre de persones que han participat als cursos de LSL del NPLLT (tardor 1996-finals de 2001) segons la professió:

Taula 5

Pedagogs de preescolar	4.832
Pedagogs d'ensenyament primari, secundari i universitari	10.252
Nous reclutes	1.059
Joves aturats	439
Personal mèdic	1.952
Funcionaris de l'administració local	926
Periodistes	232
Discapacitats	210
Responsables de cursos per a joves adults	766
Monitors de clubs de joventut	895
Monitors de camps d'estiu	1.730
Ferroviaris	151
Personal del Ministeri de l'Interior	3.347
Treballadors industrials	157
Responsables d'organitzacions per a minories	1.178
Joves presos	151
Responsables de projectes de cooperació escolar	237
Total	28.514

L'equip de treball del NPLLT ha calculat que una persona que no parla letó necessita 360 hores (6 x 60 hores de curs) per parlar correctament la llengua. La taula següent indica el nombre de cursos seguits per particulars.

Taula 6

Nombre de cursos rebuts (hores)	Particulars	Nombre de persones inscrites (1, 2 o més cursos)
60 h	165.22	16.522
2 x 60 h	8.099	16.198
3 x 60 h	1.896	5.688
4 x 60 h	1.059	4.236
5 x 60 h	439	2.195
6 x 60 h	246	1.476
Total	28.514	48.382

L'èxit del NPLLT es fonamenta en alguns principis bàsics, que són els següents:

- la participació a les activitats del Programa és voluntària i es basa en proves d'accés obertes;
- els grups diana són estimulats per mitjà de la motivació positiva;
- el LLPU no examina els participants, sinó que intenta arribar-hi i atendre les seves necessitats, manté un diàleg permanent amb els diferents membres del grup i pretén integrar-los i no excloure'ls.

Al llarg d'aquests darrers anys, la majoria dels qui no parlen letó han acceptat que és necessari saber letó a Letònia, almenys teòricament. Fins i tot si no parlen letó, la majoria envia els seus fills a escoles letones per tal d'accelerar-ne el procés d'aprenentatge de la llengua. No obstant això, encara persisteix una certa resistència que es nodreix dels mites i prejudicis abans esmentats. El grup d'experts nacionals i internacionals, així com les directives del Ministeri d'Educació i Ciència subratllen que, d'acord amb les pràctiques que s'estan duent a terme arreu, una llengua segona no es pot aprendre només per mitjà de

cursos de llengua i aquests han de ser complementats per l'ensenyament d'algunes matèries en la llengua que es vol aprendre.

7. Canvis en el sistema d'educació: un problema polític o pedagògic?

La Llei letona sobre l'ensenyament ofereix a les escoles per a minories ètniques i nacionals diferents models d'educació bilingüe. Existeix una molt bona oferta per aprendre la llengua segona i la llengua materna a les escoles primàries (nivells 1 a 9). Aquesta mateixa Llei estableix que a partir del nivell 10 la llengua d'ensenyament a les escoles secundàries per a minories ha de passar a ser progressivament el letó a partir de l'any 2004. Aquest aspecte ha estat polititzat des del principi. Els arguments avançats contra aquesta llei remetien als vells prejudicis segons els quals el letó no es pot utilitzar per expressar conceptes elevats, el rus és superior al letó, els estudiants escolaritzats en letó seran estúpids i "semiproductes" sigui el que sigui el que signifiqui això. Els adversaris de la reforma educativa volen mantenir l'*status quo*, i fins i tot els arguments més irracionals són bons per a ser utilitzats en el debat.

En un altre sentit, gairebé el 50 % de les escoles per a minories ja estan en disposició d'aplicar models d'educació bilingüe i de canviar la llengua d'ensenyament a secundària i han pres consciència que això constitueix un enorme repte pedagògic. Al voltant del 30 % de les escoles per a minories necessita un gran suport per a poder complir els requisits exigits per la Llei, mentre que el 20 % restant encara no estan preparades. I això, per què? Tots el professorat de les escoles per a minories haurien de tenir el nivell de capacitació més alt en llengua letona des del mes de desembre de 1998, ja que el procés de transició cap a un ensenyament bilingüe es va iniciar el 1996. La Llei sobre educació va entrar progressivament en vigor a partir de 1998, però tot i així encara existeix un grup de responsables d'escoles per a minories que vol postposar o aturar aquest procés.

8. L'adquisició de la llengua: una via per integrar-se o viceversa?

El LLPU també ha estat duent a terme cada any amb gran èxit diferents tipus d'activitats informals d'integració com ara camps d'estiu, reunions en clubs, projectes de cooperació, etc. Així queda demostrat que no solament les competències lingüístiques faciliten la integració, sinó que també la integració promou l'aprenentatge de llengües. També en el teixit social la comprensió de les diferents vies i necessitats d'integració ha canviat com queda patent en l'exemple següent. El 1997 totes les activitats de cooperació entre letons i no letons varen ser rebutjades pels letons, en canvi el 2001, els projectes de cooperació ja formen part del paisatge quotidià dels ciutadans.

També cal esmentar el butlletí trilingüe (en letó, rus i anglès) quadrimestral, *Tagad*, com un element que contribueix a dinamitzar les reformes educatives i els processos d'integració a Letònia. Cada número tracta d'algun problema de tipus metodològic, d'iniciatives d'integració i conté una entrevista sobre aprenentatge d'idiomes a tota mena de persones que viuen a Letònia.

El març de 2002, el NPLLT va ser objecte d'una avaluació independent d'un grup d'experts nacionals i estrangers, que va recomanar de seguir amb totes les activitats que s'estaven realitzant i reforçar les iniciatives adreçades als pares dels alumnes inscrits a les escoles per a minories. De fet, a principis del mateix any, el NPLLT ja havia començat una campanya informativa adreçada a aquest col·lectiu. Amb la col·laboració del Ministeri d'Educació i Ciències, el LLPU ha editat tres opuscles diferents amb respostes a les preguntes més freqüents formulades pels pares, alumnes i professors en matèria d'educació bilingüe. El pas següent serà oferir als pares cursos de LSL que relacionin el contingut del curs amb els estudis dels seus fills. Mitjançant aquesta iniciativa, el NPLLT pretén incidir sobre tota la societat letona.

9. La situació actual

El LLPU també dirigeix un centre de secundària i una editorial. La seva plantilla s'ha incrementat fins a un total de 20 persones (encarregades dels continguts dels cursos, de l'administració, del pressupost, de les vendes de materials, etc.), a la vegada que estableix més de 2.000 contractes individuals per any (formadors, professorat, autors de materials, etc.). El seu pressupost és d'aproximadament 2 milions de dòlars anuals. Durant els primers

quatre anys, el LLPU va ser finançat per la comunitat internacional a través de l'UNDP. Ara bé, des de l'any 2001, el govern de Letònia assumeix una part considerable del finançament que, juntament amb les subvencions rebudes del programa PHARE de la Comissió Europea, constitueix el 60 % del total.

Cada any el LLPU convida tots els participants del Programa a seminaris d'avaluació per tal de debatre i analitzar les actuacions dutes a terme l'any anterior, així com per aportar idees per millorar-les. Aquests seminaris no solament s'han convertit en una tradició sinó que també són una font d'idees i de *feed-back* molt importants.

El NPLLT s'ha estès més enllà de les fronteres de Letònia i països com ara Estònia, Geòrgia i Moldàvia li han demanat assessorament. Així, el novembre de 2002 el LLPU ha estat convidat a acollir la conferència anual de la Xarxa nòrdica de comunicació intercultural. El NPLLT també disposa d'un lloc web trilingüe (en letó, rus i anglès) (<http://www.lvavp.lv>) on podeu trobar informació sobre les actuacions passades i presents, així com sobre els plans de futur del Programa. Així mateix, també podeu consultar el llistat (annex) dels estudis sociolingüístics que s'han dut a terme a Letònia des de la seva independència, el 1991.

Dra. Aija Priedite

aija.priedite@lvavp.lv

Directora del Programa per a la llengua letona

Annex

Llistat dels estudis sociolingüístics sobre el letó (1991 – 2002)

NPLLT and BDH "Valoda" ("Language") 1996 September

NPLLT and BDH "Valoda" ("Language") 1997 February/March

NPLLT and BDH "Valoda" ("Language") 1997 August/September

NPLLT and BDH "Valoda" ("Language") 1998 February/March

NPLLT and BDH "Valoda" ("Language") 1998 August/September

NPLLT and BDH "Valoda" ("Language") 1999 March/April

NPLLT and BDH "Valoda" ("Language") 2000 April/ May

NPLLT and BDH "Valoda" ("Language") 2001 November/2002January

NPLLT and BDH "Latviešu valodas apguve skolās ar krievu apmācības valodu" ("Latvian language learning in Minority schools") 1999 July

The Language Situation in Latvia: Sociolinguistic Survey. Part 1. Language Use and Attitudes among Minorities in Latvia. Riga: Latvian Language Institute, 1995.

Valodas situācija Latvijā. Sociolingvistisks pētījums. 2. daļa. Latviešu lingvistiskā kompetence un valodas procesa vērtējums. ("The Language Situation in Latvia: Sociolinguistic Survey. Part 2. Latvian linguistic competence and evaluation of language processes"): Latvian Language Institute, 1996.

Baltaiskalna D., Druviete I., Ernstsone V., Porina V. *Latvijas valodas politikas analīze: ekonomiskie aspekti.* ("Latvian language policy analysis: economic aspects"): Latvian Language Institute, 2001.